

Hatókör és nyelvtani munkamegosztás

A szintaxis együttműködése a szemantikával, az információszerkezettel és a prozódiával a hatókörhatások előállításában.

NF-84217 számú Nagy költségű Fiatalkutatói Pályázat **Záró szakmai beszámoló**

A logikai (kvantor-, ill. operátor-) hatókör és az információszerkezet nyelvi kifejezésében a mondatban komplex együttműködést mutat a vele érintkező más nyelvi alrendszerekkel. Projektünk ezen összetett nyelvi munkamegosztás beható vizsgálatát tűzte ki célul, elsősorban a magyar nyelv adatainak alapján, kontrasztív kitekintéssel. A projekt elsősorban az elméleti nyelvészet modellező eszköztárát alkalmazta, ugyanakkor a kísérletes nyelvészet egyes pszicholingvisztikai és akusztikai mérési módszereit is bevonta a kutatásokba, és az előbbieik körében a felnőtt beszélőkön kívül óvodáskorú gyermekek anyanyelvsajátítását is vizsgálta. Záró beszámolóunkat ennek megfelelően két fő részre tagoltuk: az I. rész az elméleti nyelvészeti eredményekről, míg a II. rész a kísérletes eredményekről ad számot. Az alábbiakban a főbb kutatási eredményekre fókuszálunk, nem térve ki számos részeredményre, melyekről a szakmai részbeszámolóban ejtettünk szót. A III. részben a projekt keretében végzett egyéb tevékenységeinket villantja fel.

I. Az elméleti nyelvészeti kutatások eredményei

1. A fókusz grammatikai elemzése

1.a. A kvantorkifejezések egy jelentékeny csoportjának értelmezése és szintaxisa szorosan kapcsolódik a fókuszértelmezéshez és a fókusz szintaxisához. Egyes kvantorosztályok jellemzően fókuszként foglalnak helyet a mondatban, mások fakultatívan megjelenhetnek, megint mások pedig egyáltalán nem jelenhetnek meg szintaktikai fókuszként. Elemzésünk szerint a magyar fókusz szintaxisát két a szintaxisal érintkező másik grammatikai komponens alakítja. Egy a nemzetközi szakirodalomban befolyásos elméletre építve, de azt módosítva, megmutattuk, hogy a magyar fókusz szintaxisának alakításában az ún. Fókusz-Hangsúly Megfeleltetés prozódiai feltétele mellett a fókusznak mint operátornak az értelmezési követelményei játszanak alapvető szerepet; a fókuszmozgatást magát a fókusz hatókörértelmezési szükséglete váltja ki. (A szórendileg jelölt fókusszal társuló operátor jelentésével külön foglalkoztunk, lásd a **II.2.** részben.) Az uralkodó felfogástól eltérően, elemzésünk szerint a magyar ige előtti fókusz pozíció nem csak szórendileg, hanem szerkezetileg is megegyezik a semleges mondat szórendre jellemző, szintén az ige előtti ún. igemódosító pozícióval, így nem teszi szükségessé speciális, előre meghatározott szintaktikai fókuszpozíció feltételezését. Eredményeinket több nemzetközi kiadónál megjelenő kötet fejezeteként tettük közzé.

1.b. Az ige előtti fókuszalt elemet tartalmazó mondatok jelentésánál párhuzamba állíthatók a kijelölő-azonosító (specifikáló) kopulás mondatokkal, melyben a névszói állítmányrész fókusz pozícióban áll. Megmutattuk, hogy a magyarban ebben a konstrukcióban a számos más nyelvben tapasztalható ún. konnektivitási jelenségek (pl.

logikai változó kötés) egy jelentős része nem található meg, sőt, robusztus anti-konnektivitási hatások mutathatók ki. A témában megjelentetett tanulmányunkban ez alapján amellet érvelünk, hogy a specifikációs kopuláris mondatokra a szakirodalomban alkalmazott szintaktikai alapú rejtett kérdés—rejtett válasz szerkezeti elemzés a magyarra nem alkalmazható, jellemzőit csakis egy szemantikai alapú elemzés képes magyarázni. Megközelítésünk, mely a specifikáló szerkezetek fókuszát egy kiinduló szerkezeti predikáció alanyaként elemzi, képes számot adni egyes váratlan, a specifikációs szerkezeteket érintő nyelvek közti különbségekről is. Eredményeinket nemzetközi kiadó által megjelentetett könyv fejezeteként tettük közzé.

2. A balra való kihelyezéssel kontrasztív topikalizáció szintaxisa

A kvantorok logikai hatóköre egyes nyelvi konstrukciókban rendszeresen egyértelmű: vagy csak egyenes, azaz a szórendnek megfelelő lehet, vagy pedig kizárólag a fordított hatókör elérhető. Ezek közé tartoznak a topik-előrevitelt tartalmazó illetve a szétszakított szerkezetek is. Egy az utóbbi években megerősödő elemzés szerint a szembeállítást kifejező ún. balra való kihelyezéssel szerkezetek (pl.: A festményt azt nem vitték el) paradox módon egyszerre tartalmaznak kontrasztív topik-előrevitelt és minősülnek szétszakított szerkezetnek. E szerint a konstrukció valójában két párhuzamos tagmondatból áll: az elsőben topik-előrevitel történik, majd a mondat többi része kiejtetlen marad, a másodikban pedig, mely a kiejtetlen részt kiejtve tartalmazza egy névmás (a magyarban gyakran mutató névmás) idézi fel újból az első mondatbeli topikot. Megmutattuk, hogy ez a szerkezeti elemzés számot tud ugyan adni egy sor tényről, köztük mind az egyenes, mind a fordított hatókör elérhetőségéről, de a konstrukció más tulajdonságait nem képes magyarázni. Javaslatunk szerint a nyelvek számára két szerkesztési mód érhető el az ilyen mondatok létrehozására, melyek közül az egyikben csak az egyenes logikai hatókör elérhető, de mindkettő egyetlen tagmondatból áll. Eredményeinket a *Linguistic Inquiry* közli ebben az évben (Vol. 48, Issue 4).

3. Szerkezeti alany-tárgy aszimmetria a monoton csökkenő kvantorok hatókörértelmezésében

Szintaktikai modellünk szerint a magyar nyelvben az alapszórend (alapszerkezet) szintjén az alanyi és tárgyi összetevő között (általánosabban, és pontosabban fogalmazva: az ige külső és belső vonzatai között)—a germán és újlatin nyelvekhez hasonlóan—alapszerkezeti aszimmetria áll fenn. Javaslatunk szerint a “kevés” típusú, ún. monoton csökkenő kvantorok körében korábban felfedezett alany-tárgy kvantorhatókörü aszimmetria mögött épp ez az alapszerkezeti aszimmetria áll. Ehhez közvetett empirikus bizonyítékokat találtunk szétszakított szintagmákat (mozgatást) tartalmazó konstrukciók elfogadhatósági ítéleteinek vizsgálata útján. Eredményeinket a Mouton de Gruyter kiadó gondozásában megjelentetendő kötetébe könyvfejezeteként adtuk le (jelenleg bíráló alatt). Az itt említett alany-tárgy aszimmetriát megtaláltuk az univerzális kvantorok hatókörértelmezésében is (erről a kutatásról lásd lent **II.1.**).

4. Operátor esettanulmányok: A nyelvi változás perspektívája

Néhány szemantikai operátor szintaxisát és jelentéstanát külön esettanulmányokban vizsgáltuk, melyekbe a nyelvi változás perspektíváját vontuk be. Ezek közül kettőt foglalunk össze itt.

4.1. A „csak” partikulával módosított, kizáró-kimerítő értelmezésű fókusz a bevett szemantikai elemzés szerint univerzális kvantifikáció útján zárja ki a fókuszban állótól különböző (a kontextuálisan releváns alternatívahalmazon belüli) alternatívákat, melyeken egy rendezést előfeltételez. Ilyen módon tehát az általa képviselt kontrasztivitás a szemantika része a grammatikán belül. A ‘csak’ szócska más, diskurzuspártikula értékű funkcióit ezzel a jelentéssel összevetésben vizsgáltuk. A diskurzuspártikulaként való használatainak történeti kialakulását szemantikai újraelemzés útján írtuk le. Eredményeinket nemzetközi kiadó által megjelentetett könyv fejezeteként tettük közzé.

4.2. A magyarhoz hasonló, Tagadó Egyeztetéssel jellemezhető nyelvekben a tagadó kvantorok hatókörértelmezésében alapkérdés, hogy a több tagadó elem közül melyik hordozza a hatókörrel bíró logikai tagadást és melyik hordoz csupán vele egyeztetett tagadó egyeztető morfémát. Miután a Tagadó Egyeztetés rendszerében a Jespersen-ciklus értelmében folytonos változásban van, érdemes a kérdést egyszerre szinkrón és diakrón szempontból vizsgálni. Ennek az átfogó vizsgálatnak az eredményei szerint a mai magyarban található tagadó rendszer egy a 12-15. században végbemenő változás vezetett el, melynek során a mai tagadó névmások és *sem*-es kifejezések elődei kialakultak. Ezek a bennük foglalt tagadószó révén előbb még logikai tagadást képviseltek. A tagadószóból és egy határozatlan elemből álló kollokációk a grammatikalizáció útjára léptek, fokozatosan elvesztették logikai tagadást kifejező képességüket. Ezek alapján a mai magyar tekintetében kizárólag az ígétőt közvetlenül megelőző tagadószót kell a tagadás hatókörelemzésében figyelembe vennünk. Eredményeinket nemzetközi kiadó által megjelentetett könyv fejezeteként tettük közzé.

5. A logikai operátorok mozgatásának szintaxisa

A logikai operátorok mozgatása hatóköri pozíciójuk elfoglalását célozza. Az operátor-mozgatások egy része (pl. a kérdő-operátorok, a fókuszok és a topikok mozgatása) finit tagmondatok határára átívelő is lehet. A nemzetközi generatív szakirodalomban bevett nézet szerint ezek a „hosszú” mozgatások rövid, lokális mozgatások sorozatából adódnak. Egy átfogó monografikus munkát szenteltünk ezen mozgatások egy új szintaktikai leírásának, mely szerint a „hosszú” operátor-mozgatások nem így épülnek föl. Ehelyett a nyelvek más távolsági függőséget létrehozó eszközök közül válogatnak. Ezen szintaktikai eszközök között megtalálható a hatókör-jelölés, a felidéző elemmel kísért prolepszis, a másolat-készítés és az operátor-kontroll.

A szintaktikai mozgatás által létrehozott operátor-változó függőségi viszonyokat blokkolhatják az olyan, ún. hatókör-intervenciót keltő más operátor-elemek, mint a tagadó operátor vagy az univerzális kvantor. Elemzésünk számot ad arról, hogy mely esetekben van ez utóbbi operátor-elemeknek blokkoló hatásuk, és mely esetekben nincs, illetve hogyan függnek össze e hatókör-intervenciók jelenségek a mozgatott operátor vonzat versus szabad bővítmény státuszával.

Az e két témával kiemelten és részletesen foglalkozó, egyik senior kutatónk által írt monografikus művet a Cambridge University Press fogadta el kiadásra, megjelenése idén várható.

6. Az időhatározók hatóköre

A határozók hatókör-értelmezésének témakörén belül több témával foglalkoztunk, melyek közül itt csak kettőre térünk ki: a duratív időhatározók hatókör-értelmezésére és az esemény különböző részei felett hatókört felvenni képes „újra”, „megint” típusú időhatározók grammatikájára.

A hatókörértelmezés eltérő lehetőségeiből származó többértelműségek elemzésében a duratív (időtartamot kifejező) időhatározók két reprezentatív osztályát vettük alapul (pl. *két napig*, *két nap alatt*). Hipotézisünk szerint mindkét időhatározóosztály többértelműsége abból fakad, hogy az eltérő értelmezésű mondatokban más-más időintervallumokat mérnek, ami alapvetően hatóköri többértelműségként kezelendő. A két időhatározó-alosztály aspektuális hatásának különbségét arra vezetjük vissza, hogy az igei predikátum (által leírt esemény) és a vele megjelenő időhatározó kumulativitásának vagy nem kumulatív voltának meg kell egyezniük. A jelenségben a szintaxis kódolja e szemantikai jegyeket: az említett, alapvetően szemantikailag értelmezett egyezést a szintaxisban egy formális jegy képviseli, amelyre a szintaktikai egyezés feltételei és megszorításai vonatkoznak. Eredményeinket nemzetközi folyóiratcikkben tettük közzé.

A hatóköri többértelműségek egy másik, általunk elemzett esetét az „újra”, „megint” típusú határozók képviselik. Ezek szintaktikai eloszlását és lehetséges jelentéseit vizsgálva arra a következtetésre jutottunk, hogy ezeknek a határozóknak a különböző értelmezési lehetőségeinek magyarázatát a grammatikán belül nem a lexikális szemantikába kell utalni, hanem a szintaxisba. Azaz: e határozók eltérő értelmezéseinek a hatókör-alapú magyarázata mellett érveltünk. Az ebbe az alosztályba tartozó különböző időhatározók eltérő hatóköri lehetőségeit részletesen feltérképeztük. Eredményeinket nemzetközi folyóiratban és más nemzetközi kiadványban jelentettük meg.

7. Az információszerkezet és szintaxis kapcsolatának átfogó képe

Az információszerkezetről, valamint az információszerkezet és a szintaxis kapcsolatáról az emberi nyelvekben egy-egy átfogó tanulmányt készítettünk, melyeket nemzetközi kiadóknál megjelenő két kézikönyv egy-egy fejezeteként tettünk közzé.

II. A kísérletes nyelvészeti kutatások eredményei

1. Fókusz, hatókör és intonáció

Az információszerkezet és hatókör prozódiai jelölésének témájában akusztikai és percepciókísérleteket végeztünk.

Az ige előtti fókusz prozódiai hatását tanulmányozó, külföldi kutatókkal közösen végzett produkciós kísérletünk eredményei szerint az ige előtti kifejezés dallamhangsúlya magasabb alapfrekvenciáig emelkedik és a csúcspont elérése után meredekebben esik, hogyha fókusz státuszú, mint akkor, hogyha ugyanaz a kifejezés információszerkezetileg semleges. A háttér információszerkezeti szerepű mondatrészekre a szövegkörnyezetben való adottságnak további, független hatását mutattuk ki. A szűk fókusz szembeállítottságának nem volt jelentős hatása a fókuszban álló elem első dallamhangsúlyának alapfrekvencia-csúcsára, ugyanakkor csökkentette a

háttérben lévő elemek fonetikai prominenciáját. Mivel az akusztikai hatások tekintetében nagymértékű beszélők közötti variációt találtunk, arra következtetünk, hogy a fókusz akusztikai jelölése a magyarban pusztán fonetikai természetű: a mondatfonológia szintjén a szűk fókuszú mondatok a tág fókuszú, „semleges” mondatok intonációjával azonos. Eredményeinket nemzetközi folyóiratcikkben tettük közzé.

A szűk fókusz prozódiai hatását vizsgáltuk pre-verbális univerzális kvantorokat tartalmazó mondatokban is, ahol hasonló beszélők közti variációt találtunk. Az eredmények szerint az univerzális kvantorok szűk fókuszként való értelmezése esetén a beszélők egy része a „neutrális”, tág fókuszú prozódiai megvalósítást alkalmazza, más részük a szűk fókusz szerepű univerzális kvantor relatív fonetikai prominenciáját növelik. Ennek egyik alkalmazott eszköze a szűk fókusz szerepű megelőző univerzális kvantor topikként való prozódiai megvalósítása, melynek révén a fókusz szerepű univerzális kvantor intonációs fonológiai szempontból prominens, komment-kezdő pozícióba kerül. Eredményeink, melyeket egy nemzetközi kiadónál megjelenő kötet egy tanulmányaként adtunk közre, arra mutatnak, hogy az univerzális kvantorok szűk fókuszként és topikként is értelmezhetők.

Az alappozícióban lévő, a magyarban az ige után helyet foglaló univerzális és más monoton növekvő kvantorokkal külföldi kutatótárssal közösen végzett percepciók kísérletsorozatunk tanúsága szerint a prozódiai prominenciának nincs számottevő hatása a kvantor hatókörértelmezésére. A fonetikailag prominens és nem-prominens posztverbális kvantorok egyforma valószínűséggel értelmeződnek fordított, azaz egy preverbális operátornál szélesebb logikai hatókörrel. Az univerzális kvantorok esetében számottevő hatása volt ugyanakkor az alany versus tárgy szerepnek: az alanyi univerzális kvantorok szignifikánsan könnyebben értelmezhetők inverz logikai hatókörrel (lásd még II.3). Ezirányú kutatásaink eredményeit a Glossa nemzetközi folyóirat fogadta el megjelentetésre.

Egy további kísérletben a Fókusz ill. Adott információszerkezeti státusznak az alappozícióban lévő univerzális kvantorok hatókörértelmezésére gyakorolt hatását vizsgáltuk megfelelő kontextusokba ágyazott mondatokon keresztül. Kísérletünk kettős disszociációt mutatott ki az univerzális kvantorkifejezések logikai hatóköre és a kvantornak az aktuális kontextusban betöltött fókusz, illetve kontextuálisan adott szerepe között. Az eredmény jelentőségét az adja, hogy ellentmond a nemzetközi szakirodalom egyes korábbi állításainak. Nem csak azt a radikális nézetet cáfolja, miszerint az eltérő logikai hatóköri értelmezések valójában eltérő információszerkezeti értelmezések közvetlen folyományai, hanem tarthatatlanná teszi azt a gyengébb állítást is, miszerint az információszerkezeti fókusz, illetve kontextuálisan adott szerep jelentősen befolyásolja a mondatok elérhető hatókörértelmezéseit. Eredményeinket, melyek szerint a nyelvi képességek területén a logikai hatókör értelmezése és az információszerkezet értelmezése moduláris szerveződést mutatnak, a John Benjamins kiadó 2017. első felében megjelenő kötetének egy fejezeteként adjuk közre.

2. Fókusz, kimerítőség és számneves kifejezések

A logikai hatókörrel bíró kifejezések egy jelentékeny csoportjának (köztük a monoton csökkenő számneves kifejezéseknek) a jelentésbeli és mondattani jellemzői jelentős részben a fókusz értelmezésére valamint mondattanára vezethetők vissza. A magyarban speciális szórenddel járó, ige előtt megjelenő fókusz típus fő, e nyelvben grammatikalizált jelentésmozozzatának az általa végzett azonosítás kimerítő volta tekinthető. Többféle kísérletes feladattal vizsgáltuk e jelentésmozozzat forrásának

logikai-szemantikai, illetve pragmatikai (azaz: mennyiségi implikatúra) természetét. Ezek között szerepelt többszörös képválasztásos feladat, a pragmatikai inferenciákat szelektíven korlátozó feladattípus, valamint szemmozgáskövetéses képválasztásos feladat is. Az empirikus eredmények tanúsága szerint a magyar ige előtti, pusztán szórendileg jelölt fókusz kimerítősége nem csak a "csak" fókuszpartikulától módosított fókusz kimerítőségenél gyengébb, hanem a hasított (pseudocleft) mondatokban található fókusz kimerítőségi szintjénél is. Elemzésünk, melyet több nemzetközi és magyar kötet-beli tanulmányban tettünk közzé, a kizáró-azonosító jelentésmozzanatot a speciális fókuszos mondatszórend konvencionalizált használatának pragmatikai, kontextuális feltételeiből vezeti le. Megjegyezzük azonban, hogy a különböző nyelvekben található szintaktikailag jelölt fókuszok kimerítőségeinek forrása projektünkkel párhuzamosan a nemzetközi kutatások homlokterébe került, mely számos új eredményt hozott. A kérdést ezek fényében a magyar nyelv szintaktikailag jelölt fókuszát illetően messze nem tekintjük lezártnak.

A fókuszálás közvetlen hatást gyakorol a monoton növekvő egyszerű tőszámnemes kifejezések értelmezésére is (pl. *Van három szélem*, illetve *Három szélem van*). A szakirodalomban ma újból vita tárgyát képezi, hogy a „pontosan” vagy pedig a „legalább” értelmezés-e az alapvető: melyikből vezethető le pragmatikai eszközökkel a másik értelmezés. Ehhez a vitához óvodáskorú gyermekek kutatási együttműködésben végzett kísérletes vizsgálatával járultunk hozzá. A nemzetközi folyóiratban és könyvfejezetben is publikált eredményeink szerint a számnemes kifejezések feldolgozása során az óvodáskorú gyermekek a számnemes szintagmák mondatbeli helyzetétől (fókusz vagy nem fókusz szerepétől) függetlenül, a felnőttektől eltérő módon, egyértelműen a „pontosan n” értelmezést részesítik előnyben. Mivel az óvodáskorúak számára egyes pragmatikai következtetési folyamatok, így a mennyiségi implikatúrák, még általában nehézséget jelentenek, ez az eredmény a számnemes kifejezések „pontosan” értelmezésének elsődlegességét támasztja alá.

Vizsgáltuk a fókusz hatását a fókusz nélkül is létező mennyiségi pragmatikai implikatúrákra is. A kérdést a „vagy” logikai konnektívum kizáró értelmezésének és nem kizáró értelmezésének feltételein keresztül tanulmányoztuk, Likert-skálás, valamint sekély feldolgozást igénylő, indirekt kísérleti feladatokkal. Az eredmények azt mutatták, hogy az „A vagy B” alakú szintagmák ige előtti fókusz pozícióba való helyezése nem emeli meg a „vagy” kötőszó kizáró értelmezésének (azaz a releváns mennyiségi implikatúrának) a gyakoriságát. Az erről szóló, a Mouton de Gruyter kiadónál megjelenő kötet-beli tanulmányunkban ezt a diszjunkció természetes nyelvi szemantikájának egy kurrens megközelítése alapján magyaráztuk, mely szerint a fókuszhoz hasonlóan a diszjunkció jelentésében is propozicionális alternatívák játszanak szerepet.

3. Az információszerkezet hatása a kvantifikált kifejezések disztributív és kollektív értelmezésére

Egy kötelező választásos, illetve mondat-kép párokra vonatkozó Likert-skálás ítéleteket is alkalmazó kísérletsorozatunkban a topik és fókusz információszerkezeti szerepek hatását tanulmányoztuk a szemantikailag többes számú főnévi alaptagú szintagmák disztributív illetve kollektív értelmezésének elérhetőségére. A felnőttekkel végzett vizsgálat háromféle úgynevezett „gyenge” főnévi szintagmára: egyszerű tőszámnemes kifejezésekre, módosított számnemes kifejezésekre, és a 'sok' számnevet tartalmazó kifejezésekre irányult, melyek mindegyike képes előfordulni topik és fókusz szerepben is. A kísérletek kimutatták, hogy az információszerkezetnek differenciált hatása van a

három közül két kvantifikált főnévi csoportra. E hatások mögött javaslatunk szerint a fókusz esetében a fókusz-értelmezéshez releváns alternatíva-halmaz mérete áll, a topik esetében pedig a topik-értelmezéssel járó egzisztenciális preszuppozíció lexikális kódoltságának preferálása kereshető. Végző soron tehát mind a fókusz, mind a topik kimutatott hatását a disztributív és kollektív értelmezések arányára a feldolgozás gazdaságossági preferenciái okozzák. Eredményeinket a Springer kiadó által megjelentetendő kötethez tanulmány formájában adtuk le.

III. A projekt keretében végzett egyéb tevékenységek

1. Szervezett konferenciák

The Syntactic Structure of Uralic Languages, Oulu (Finnország), 2015. szeptember, workshop a XII International Congress for Finno-Ugric Studies keretében. Társszervezők: Surányi Balázs, Anders Holmberg (Newcastle), Tánczos Orsolya (MTA NyTI, a jelen projekt témavezetőjének fiatalkutatója)

11th International Conference on the Structure of Hungarian, Piliscsaba, 2013. augusztus, társszervezők: É. Kiss Katalin, Kenesei István (MTA NyTI)

Third Central European Conference in Linguistics for Graduate Students, Piliscsaba, 2013. augusztus, társszervezők: Prof Anna Bondaruk (Lublin), Prof Lida Veselovska (Olmütz), Dr Stefan Benus (Nytitra)

The Syntax-Information Structure Interface in Finno-Ugric címmel tematikus workshopot szerveztünk a *Grammar and Context 2013* konferencia keretein belül Tartuban (Észtország), 2013. június 6-án (szervezők: Surányi Balázs, Tánczos Orsolya, MTA NyTI).

Second Central European Conference in Linguistics for Graduate Students
Piliscsaba, 2012. augusztus 24–25. (fő szervező: Surányi Balázs)

2. Szerkesztői tevékenység

Surányi Balázs (szerk.). 2016. *Acta Linguistica Hungarica* 63(2). (Special Issue, vendégszerkesztő).

É. Kiss Katalin, Surányi Balázs, Dékány Éva (szerk.) 2015. *Approaches to Hungarian* Vol. 14. Amsterdam: John Benjamins.

Surányi Balázs. (szerk.) 2015. *A magyar jelnyelv grammatikájának alapjai*. MTA NyTI.

Surányi, Balázs (szerk.) 2011. *Acta Linguistica Hungarica* 58 (3). (Special issue, vendégszerkesztő)

Surányi, Balázs. 2013 óta:

Finno-Ugric Languages and Linguistic Theory, Open Access elektronikus folyóirat szerkesztése (Surányi Balázs; társszerkesztők: Anders Holmberg, Newcastle University,

Paul Kiparsky, Stanford). A folyóirat célja, hogy magas színvonalú, angol nyelvű fórumot teremtsen a finnugor nyelvek kutatói számára, mely közelebb hozza a generatív nyelvelméleti, a leíró és a nyelvtipológiai kutatások művelőit egymás eredményeihez.

3. Ismeretterjesztés

Surányi Balázs. 2014. Elfogadhatósági ítéletek, mint nyelvészeti adatok. Elmélet és Kísérlet a Nyelvészetben kerekasztal, Budapest, 2014. február 25.

Surányi Balázs. 2016. Nativizmus a nyelvészetben. A Határok Átlépése. Módszertani analógiák, közös problémák és szemléleti párhuzamok a humán és természettudományos gondolkodásban. MTA, 2016. május

A 2015. őszi Magyar Tudomány Ünnepe kapcsán kutatócsoportunk előadást és bemutatót tartott a Nyelvtudományi Intézet nyílt napján, melynek célja a kísérletes nyelvészeti módszerek iránti érdeklődés felkeltése volt. Ennek keretében az érdeklődők különböző nyelvészeti kísérletekbe nyerhettek betekintést, és több kísérlettel testközelből is megismerkedhettek.

Egy-egy rádióműsor a kutatócsoport tagjainak részvételével:

Lánchíd Rádió (2015, Turi Gergő és Madarász Levente), Klubrádió (2016, Madarász Levente).

4. Vendégkutatók a projektnél

Swantje Tönnis, Göttingeni Egyetem (2016. november)

Forrás: Vendégkutató saját pályázati forrása

Látogatás célja: Kísérlet.

Anna-Christina Boell, Göttingeni Egyetem (2016. október-december)

Forrás: Vendégkutató saját pályázati forrása

Látogatás célja: Kísérlet.

Gisbert Fanselow, Potsdami Egyetem, (rövid látogatás, 2015)

Forrás: MTA NyTI egyéb pályázati forrása

Látogatás célja: konzultáció, előadás.

Michelle Adams, Hawaii Egyetem (2014. november-2015. június)

Forrás: Vendégkutató saját pályázati forrása

Látogatás célja: Kutatás, témavezető a befogadó intézetnél: Surányi Balázs

Holger Mitterer, Máltai Egyetem (2013. március 21–22.)

Forrás: MTA NyTI egyéb pályázati forrása

Látogatás célja: Pszicholingvisztikai kutatási módszertani tárgyú előadássorozat tartása